

Jeemen ja alaealiste õigusrikkujate surmanuhtlus ning eelkõige Muhammed Taher Thabet Samoumi juhtum

Euroopa Parlamendi 17. veebruari 2011. aasta resolutsioon Jeemeni kohta – alaealiste kurjategijate kohtulikule vastutusele võtmine, eriti seoses Muhammed Taher Thabet Samoumi juhtumiga

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma 10. veebruari 2010. aasta resolutsiooni olukorra kohta Jeemenis¹;
  - võttes arvesse ÜRO lapse õiguste konventsiooni ning kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti, millega Jeemen on ühinenud;
  - võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone surmanuhtluse kaotamise kohta, eelkõige oma 7. oktoobri 2010. aasta resolutsiooni ülemaailmse surmanuhtluse vastase päeva kohta²;
  - võttes arvesse oma 16. detsembri 2010. aasta resolutsiooni aastaaruande kohta, mis käsitleb inimõigusi maailmas 2009. aastal ja Euroopa Liidu poliitikat selles valdkonnas³;
  - võttes arvesse Euroopa Ühenduse strateegiadokumenti Jeemeni kohta ajavahemikuks 2007–2013;
  - võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 21. detsembri 2010. aasta resolutsiooni 65/206, millega kutsutakse üles kehtestama moratooriumi surmanuhtluse kohaldamisele, ÜRO Peaassamblee 18. detsembri 2007. aasta resolutsiooni 62/149 moratooriumi kohta surmanuhtluse kohaldamisel ning ÜRO Peaassamblee 18. detsembri 2008. aasta resolutsiooni 63/168, milles nõutakse ÜRO Peaassamblee 2007. aasta resolutsiooni 62/149 rakendamist;
  - võttes arvesse 2008. aasta Aleksandria deklaratsiooni, millega kutsutakse Lähis-Ida ja Põhja-Aafrika (MENA) riikide valitsusi kehtestama hukkamistele moratoorium esimese sammuna surmanuhtluse kaotamise suunas;
  - võttes arvesse surmanuhtluse küsimust käsitlevate ELi suuniste uuendatud ja kohandatud versiooni, mille nõukogu võttis vastu 16. juunil 2008. aastal;
  - võttes arvesse kodukorra artikli 122 lõiget 5,
- A. arvestades, et Jeemenis nagu ka teistes araabia riikides, eelkõige Tuneesias, on meelevaldajad tulnud tänavale, nõudes rohkem demokraatiat ja riiklikke reforme; arvestades, et julgeolekujõud on rünnanud või vahistanud mitmeid meelevaldajaid;

---

¹ ELT C 341 E, 16.12.2010, lk 14.

² Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2010)0351.

³ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2010)0489.

- B. arvestades, et Ibbi kriminaalkohus mõistis Muhammed Taher Thabet Samoumi surma 2001. aasta septembris pärast seda, kui ta oli süüdi tunnistanud mõrvas, mille ta olevat sooritanud 1999. aasta juunis, olles väidetavalt alla 18-aastane; arvestades, et hoolimata sünnitunnistuse puudumisest jättis apellatsioonikohus 2005. aasta mais surmanuhtluse jõusse, selle kinnitas 2010. aasta aprillis ülemkohus ning selle on ametlikult kinnitanud ka Jeemeni president; arvestades, et Muhammed Taher Thabet Samoumi hukkamine oli kavandatud 12. jaanuarile 2011, kuid Jeemeni peaprokurör lükkas täidesaatmise ajutiselt edasi;
- C. arvestades, et Fuad Ahmed Ali Abdulla mõisteti surma pärast süüditunnistamist mõrvas, mille ta väidetavalt sooritas ajal, mil ta olevat olnud veel alla 18-aastane, kuigi selle eelduse lükkas kohus tagasi; arvestades, et tema hukkamine, mis oli kavandatud 19. detsembriks 2010, peatati pärast rahvusvahelise üldsuse, eelkõige ELi, ning tema advokaadi sekkumist;
- D. arvestades, et surmanuhtlus on kõige julmem, ebainimlikum ja alandavam karistus, millega rikutakse inimõiguste ülddeklaratsioonis sätestatud õigust elule;
- E. arvestades, et Jeemen on nii ÜRO lapse õiguste konventsiooni kui ka kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti osalisriik, mis mõlemad keelavad sõnaselgelt surmanuhtluse kohaldamise isikutele, kes on mõistetud süüdi kuritegudes, mille nad sooritasid alla 18-aastasena, ning arvestades, et surmanuhtluse määramine alaealistele on keelatud ka Jeemeni kriminaalseadustiku artikliga 31;
- F. arvestades, et 2010. aastal hukati Jeemenis kümneid inimesi; arvestades, et vastavalt inimõiguste organisatsioonide andmetele on Jeemenis oma surmanuhtluse täideviimist ootamas sadu vange;
- G. arvestades, et Jeemenil puuduvad piisavad vahendid süüaluste vanuse kindlaksmääramiseks sünnitunnistuse puudumisel, sh kohtuekspertiisi vahendid ja töötajad;
- H. arvestades, et demokraatia, inimõiguste ja kohtunike sõltumatusega seotud arengud Jeemenis tekitavad tõsist muret; arvestades, et on esinenud ajakirjanike ja inimõiguste kaitsjate tagakiusamise juhtumeid; arvestades, et naiste olukord on eriti raske, mida iseloomustab üha halvenev juurdepääs haridusele ja võimalusele osaleda aktiivselt poliitikas;
- I. arvestades, et Euroopa Liit on kindlalt pühendunud surmanuhtluse ülemaailmsele kaotamisele ja püüdleb selle põhimõtte üldise aktsepteerimise poole;
- J. arvestades, et 2010. aastal on teadaolevalt vaid üks riik kohaldanud surmanuhtlust alaealise kurjategija suhtes, kui 2009. aastal oli selliseid riike kolm; arvestades, et Jeemen on saavutanud märkimisväärset edu surmanuhtluse keelustamisel alaealiste kurjategijate suhtes; arvestades, et see annab suurt lootust, et lapskurjategijate hukkamine muutub seaduslikul ja praktilisel tasandil peagi ebaseaduslikuks kogu maailmas,
- 1. väljendab oma sügavat muret pikka aega püsinud poliitiliste ja sotsiaalmajanduslike probleemide pärast Jeemenis ning nõuab rahvusvaheliselt üldsuselt märkimisväärseid jõupingutusi, et vältida praeguse kriisi teravnemist;

2. väljendab oma solidaarsust meeleavaldajatega, kes nõuavad demokraatlikke reforme ja paremaid elutingimusi; tervitab sellega seoses president Saleh'i avaldust, mille kohaselt ta kavatseb 2013. aastal ameti maha panna, ning kutsub võime üles lõpetama vägivalda rahumeelsete protestijate vastu ning vabastama kõik meeleavaldajad, kes on avaldanud oma rahulolematust rahumeelselt;
3. mõistab hukka kõik hukkamised sõltumata nende toimumise kohast ja rõhutab veel kord, et surmanuhtluse kaotamine aitab tõsta inimväärikust ja jätkuvalt edendada inimõigusi;
4. kutsub Jeemeni presidenti ja Jeemeni ametivõime üles peatama Muhammed Taher Thabet Samoumi hukkamise ning kutsub Jeemeni ametivõime üles muutma ära Muhammed Taher Thabet Samoumi ja Fuad Ahmed Ali Abdullale määratud surmamõistvad otsused;
5. kutsub Jeemeni valitsust üles peatama isikute hukkamine kuritegude eest, mis nad on sooritanud alla 18-aastasena, kuna selline karistus on vastuolus nii Jeemeni seadustega kui ka kohustustega, mis Jeemen on inimõigusi käsitlevate rahvusvaheliste lepingute raames võtnud;
6. kutsub Jeemeni ametivõime üles pidama kinni Jeemeni kriminaalseadustiku artiklist 31, mis ei näe alla 18-aastaste isikute sooritatud kuritegude eest ette surmanuhtlust;
7. nõuab tungivalt, et Jeemeni ametivõimud järgiksid alaealiste suhtes rahvusvaheliselt tunnustatud õiguslikke tagatise, nagu kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvaheline pakt ja ÜRO lapse õiguste konventsioon;
8. kutsub Jeemeni ametivõime üles kehtestama üldise sündide registreerimise ning parandama menetlusi süüaluste vanuse kindlaksmääramiseks sünnitunnistuse puudumisel;
9. rõhutab reformide vajadust Jeemenis, nagu seda nõuavad paljud tänavatele tulnud meeleavaldajad, selleks et parandada inimeste elutingimusi ja tagada vabad ja ausad valimised, austus inimõiguste, eeskätt ajakirjandusvabaduse vastu, õiglase kohtumenetlus ning meeste ja naiste võrdse kohtlemine;
10. kutsub nõukogu ja komisjoni üles, eriti pärast Euroopa välisteenistuse loomist kiiresti rakendama koordineeritud ja terviklikku ELi lähenemisviisi Jeemeni suhtes;
11. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, Euroopa välisteenistusele, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, ÜRO peasekretärile, ÜRO Peaassamblee presidendile, ÜRO liikmesriikide valitsustele ning Jeemeni Vabariigi valitsusele ja presidendile.